

UŻYCIE WIEDZ SPECJALNYCH PRZY ŚLEDZTWIE NARUSZEŃ TRYBU DOKONANIA OPERACJI ZE ZŁOMEM METALOWYM

W artykule przez autora zbadano opinie czołowych naukowców w gałęzi kryminalistyki i procesu krminalnego, a także przeanalizowano materiały kryminalnych spraw w celu wyjaśnienia organizacyjnych i procesowych właściwości użycia specjalnych wiedz przy śledztwie naruszeń trybu dokonania operacji ze złomem metalowym zupełnie niezbędne dla nadania technicznej pomocy śledczemu, kiedy on sam nie włada albo niezupełnie włada sposobami stosowania środków technicznych, konieczność w których powstaje przy prowadzeniu działań śledczych (wywiadowczych).

Kluczowe słowa: wiedze specjalne, specjalista, fachowiec, kryminalne łamania prawa, działania śledcze (wywiadowcze), operacje z złomem metalowym.

USING OF SPECIAL KNOWLEDGE ON INVESTIGATING VIOLATIONS OF THE ORDER OPERATIONS WITH SCRAP METAL.

In this article the author investigates the views of leading scientists in the field of criminology and criminal process and analyze materials of criminal cases to determine organizational and procedural features using expertise in investigating violations of the order of operations with scrap metal. The author gives recognize that interaction with a specialist in the investigation of criminal violations of the order of operations with scrap metal is essential for technical assistance investigator when he does not have or has imperfect methods of use of technical equipment, the need for which arises during the investigative (detective) actions.

Keywords: expertise, specialist, specialist, criminal offenses, investigative (detective) actions, operations with scrap metal.

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ПОРУШЕНЬ ПОРЯДКУ ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З МЕТАЛОБРУХТОМ

У статті автором досліджено думки провідних науковців у галузі криміналістики та кримінального процесу, а також проаналізовано матеріали кримінальних справ з метою з'ясування організаційних та процесуальних особливостей використання спеціальних знань при розслідуванні порушень порядку здійснення операцій з металобрухтом. Автором запропоновано визнати, що взаємодія зі спеціалістом при розслідуванні злочинних порушень порядку здійснення операцій з металобрухтом вкрай необхідна для надання технічної допомоги слідчому, коли він сам не володіє або володіє недосконало прийомами застосування технічних засобів, необхідність у яких виникає при проведенні слідчих (розшукових) дій.

Ключові слова: спеціальні знання, спеціаліст, фахівець, кримінальні правопорушення, слідчі (розшукові) дії, операції з металобрухтом.

DYDA V.Y.
SIEDZIBA WYDZIAŁU
ŚLED CZEGO SZE W
CZENKOWSKI
POWIATOWEGO
KOMENDANTA
POLICJI
MINISTERSTWA
UKRAINY
W KIJOWIE

Постановка проблеми. Для підвищення ефективності роботи з виявлення та розслідування злочинів, треба, щоб діяльність слідчого була погоджена за метою і завданнями, місцем і часом з діями інших суб'єктів, які залучаються до цієї діяльності. До таких осіб відносяться спеціалісти, наукові, технічні та інші знання яких широко використовуються на практиці. Не є виключенням і злочинні порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом.

Аналіз останніх досліджень. Проблема взаємодії правоохоронних органів при виявленні і розслідуванні злочинів присвячено роботи таких вчених-криміналістів, як Г.А. Кокурін, А.П. Кругликов, В.І. Озерський, С.В. Слінько, А. А. Чувільов та ін. Питання організації взаємодії правоохоронних органів та спеціалістів також знаходять своє відображення і при дослідженні проблем виявлення і розслідування окремих видів кримінальних правопорушень.

Мета дослідження. Проте, в практичній діяльності слідчих та судових органів усе ще існує й низка проблем, пов'язаних із застосуванням спеціальних знань при проведенні окремих слідчих (процесуальних) дій у кримінальних провадженнях, передбачених ст. 213 КК України. Ця невизначеність дедалі частіше породжує помилки під час досудового розслідування та судового розгляду у кримінальних провадженнях цієї категорії та спонукає до пошуку вирішення проблемних питань в межах статті.

Виклад основних положень. Практично дані будь-якої галузі науки та техніки можуть бути застосовані спеціалістом для допомоги слідчим у розслідуванні кримінальних правопорушень. На думку Г. Зуйкова, спеціальними є знання, що отримані суб'єктом у процесі практичної діяльності шляхом спеціальної підготовки або професійного досвіду, основою яких є система теоретичних знань у відповідній галузі [1, с. 58].

І.А. Постика, під спеціальними знаннями розуміє сукупність знань у певній галузі науки, техніки і мистецтва на сучасному рівні їх розвитку, які застосовуються з метою доведення, проведеного в установленому законом порядку [2, с. 27]. На нашу думку, дане формулювання істотно звужує і обмежує сферу використання спеціальних знань, тому що виключає непроцесуальну форму їх застосування.

На думку Г.Е. Морозова спеціальні знання визначаються як знання, якими володіє особа в певній галузі хімії чи біології, математики або фізики, природознавства або енергетики, педагогіки або лінгвістики [3, с. 3], тобто вказує конкретні галузі науки, можливі для застосування. Вважаємо це неприпустимим, оскільки таке визначення спеціальних знань звужує сферу їх використання і в результаті обмежує сторони провадження у виборі фахівців і не допускає використання знань, наприклад, в галузі інформатики.

Слід зазначити, що у КПК України в попередній редакції поняття «спеціаліст» було відсутнє, що позбавляло можливості правильно сприймати цих осіб. Чинний КПК України у ст. 71 визначає, що спеціалістом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних або інших засобів і може надавати консультації під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок. Спеціаліст може бути залучений для надання безпосередньої технічної допомоги (фотографування, складення схем, планів, креслень, відбір зразків для проведення експертизи тощо) сторонами кримінального провадження під час досудового розслідування і судом під час судового розгляду [4].

Особи, які володіють відповідними спеціальними знаннями та навичками, залучаються слідчим або судом в різних формах і порядку для сприяння у виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень, в криміналістиці називаються «спеціалістами», «фахівцями», «свідуючими» або «знаючими» особами [5; 6; 7].

В криміналістичній літературі найчастіше форми застосування спеціальних знань класифікуються за процесуальним критерієм. Виходячи з цього, традиційно допомогу фахівців використовують у двох формах: процесуальній (призначення експертиз, участь у слідчих діях; здійснення довідкової діяльності) та непроцесуальній (консультативна

допомога та інші випадки залучення спеціаліста).

При розслідуванні злочинів, передбачених ст. 213 КК України, форма використання спеціальних знань суб'єктом доказування, передусім, визначається:

- процесуальним статусом обізнаної особи (експерт, спеціаліст, фахівець);
- метою залучення: пошук, виявлення, фіксація, вилучення, дослідження слідів злочину;
- значенням одержаних результатів (доказовим або орієнтувальним).

У виборі форми застосування спеціальних знань в процесі розслідування пріоритетним, безумовно, є процесуальне значення результатів їхнього використання. Тому погоджуємося з В.О. Образцовим у тих моментах, що спеціальні знання та навички обізнаних осіб використовуються шляхом: залучення до участі у процесуальних та інших діях; проведення судових експертиз; проведення документальних ревізій, перевірок, обстежень; одержання довідок та консультацій; складання у процесі службової діяльності обізнаними особами необхідних документів; допиту обізнаних осіб як свідків або експертів (щодо проведеної ними експертизи) [8, с. 21].

За даними проведених нами досліджень, найрозповсюдженішою формою використання спеціальних знань при розслідуванні кримінальних правопорушень, передбачених ст. 213 КК України, є залучення спеціаліста до проведення слідчих (розшукових) дій. Так, з метою одержання допомоги з питань, що потребують спеціальних знань, слідчий, прокурор для участі в огляді місця події може залучити спеціалістів. Як показав аналіз кримінальних проваджень, до участі в огляді порушень порядку здійснення операцій з металобрухтом фахівець-криміналіст залучався лише у 26% випадків.

Проведення огляду бажано розпочинати після консультації зі спеціалістом. Спеціаліст за дорученням слідчого, прокурора має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення оглянутого місця чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати і вилучати речі і документи, які мають значення для кримінального провадження (ст. 71 КПК України) [4].

Спеціаліст-криміналіст за допомогою технічних засобів фіксації відображає обстановку місця події; місця слідчого експерименту (до і після реконструкції); місця обшуку; виявлені матеріальні цінності чи їхнє упакування. Використовуючи свої спеціальні пізнання, він дає пояснення слідчому з питань, що виникли, звертає його увагу на обставини, що можуть мати значення для розслідування порушень порядку здійснення операцій з металобрухтом. Також за дорученням слідчого спеціаліст-криміналіст перевіряє по картотеках сліди ніг, знарядь злочину, мікрочастинки, вилучені в ході проведення огляду місця події.

Інженер-технолог, будучи членом слідчо-оперативної групи при розслідуванні порушень порядку здійснення операцій з металобрухтом, здійснює довідково-консультативну діяльність. Він допомагає слідчому при підготовці і проведенні таких слідчих (розшукових) дій, як огляд місця події, допит свідка, підозрюваного. Спеціаліст при складанні слідчим протоколу огляду місця події надає необхідну допомогу в правильному найменуванні оглянутих об'єктів. Участь спеціаліста в допиті допоможе слідчому уточнити окремі обставини події, що сталася, і правильно зрозуміти показання допитуваного.

Огляд місця події належить до тих слідчих (розшукових) дій, при проведенні якого слідчий діє в присутності інших осіб. Тому це вимагає певної психологічної підготовки (уміння зосередитися, зберігати концентрованість уваги, вміння його перемикаєти і одночасно керуватиме проведенням огляду, підтримувати дисципліну).

Спеціаліст-криміналіст звертає увагу слідчого на реквізити (дата, номер, відбитки печаток і штампів, підпису і т. д.), відсутність яких ставить під сумнів справжність документа, а також на сліди травлення, підчищення, дописок, що свідчать про внесення в документ часткових підробок. Для виявлення підробок він може запропонувати слідчому застосувати спеціальні прийоми огляду, а саме: огляд документа за допомогою лупи, при тіньовому освітленні, спрямованому під певним кутом, огляд в невидимих променях

спектра, через світлофільтри та ін.

Роль фахівців при огляді документів, що проводиться з метою встановлення викладених у них обставин і фактів, що мають значення для кримінального провадження, полягає в тому, щоб допомогти слідчому розібратися у змісті документів, звернути увагу на всі фактичні дані, що мають відношення до кримінального провадження. Так без участі фахівців практично неможливо здійснити огляд вагів, калькулятора, журналу обліку прийнятого металу, інших вилучених бухгалтерських документів. Подальший аналіз документів, зіставлення даних, на які, зокрема, може звернути увагу фахівець при огляді документів, дають можливість слідчому своєчасно намітити комплекс додаткових слідчих (розшукових) дій, необхідних для успішного розслідування.

Отже, участь спеціаліста-економіста при проведенні огляду, обшуку допомагає вирішити такі конкретні питання: 1) які саме бухгалтерські документи та облікові реєстри можуть містити відомості про відповідні господарські операції, 2) де знаходяться оригінали цих документів, другі екземпляри, копії і т.д., 3) які документи викликають сумніви в їх доброякісності, яка частина документа має значення для кримінального провадження; 4) які відомості необхідно отримати від підозрюваного, обвинуваченого, свідка при їх допиті, 5) які питання необхідно (доцільно) поставити перед експертом при призначенні експертизи.

При допиті у кримінальних провадженнях про порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом істотне значення має пред'явлення доказів, психологічною основою якого є раптовість представлення даних. При цьому слідчий повинен враховувати тип нервової системи підозрюваного, від чого залежить психологічний ефект пред'явлення доказів.

Основною метою залучення спеціаліста до участі в допиті є розширення можливостей слідчого в отриманні доказової інформації. Допомога фахівців при допиті підозрюваних, обвинувачених, потерпілих та свідків у кримінальних провадженнях про злочинні порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом, передусім, необхідна: коли при допиті необхідно досліджувати складні положення професійних знань, які слідчий не в змозі засвоїти під час консультації з фахівцем як перед допитом, так і протягом досудового слідства; у разі, коли майбутній допит буде стосуватися питань, що потребують спеціальних знань, а допитувана особа, за даними слідчого, має досить високу професійну підготовку та досвід роботи.

Крім цього, проведення допиту вимагає від слідчого не тільки високої професійної підготовки, але й глибокого знання психології людей. Під час вивчення особи допитуваного суттєву допомогу слідчому може надати фахівець-психолог. Можливість і здатність слідчого розв'язати складну ситуацію безпосередньо під час слідчої (розшукової) дії буде мати важливе тактичне значення, справить психологічний вплив.

Знання слідчим цих питань має істотне значення для з'ясування окремих обставин кримінальних порушень порядку здійснення операцій з металобрухтом, а також для правильного розуміння та оцінки показань допитуваного. Тому вивчення спеціальних питань під час підготовки до допиту є важливим і необхідним при розслідуванні кримінальних правопорушень, передбачених ст. 213 КК України.

Фахівець може бути учасником такої слідчої (розшукової) дії, як пред'явлення для впізнання. При цьому він допомагає в першу чергу в підборі об'єктів для впізнання. Також при пред'явленні особи для впізнання можуть бути залучені спеціалісти для фіксування впізнання технічними засобами, психологи, педагоги та інші спеціалісти. При їх залученні їм роз'яснюють їх права та обов'язки як спеціаліста передбачені законом - ст.71 КПК України[4].

Доцільним є залучення фахівців до розробки змісту і способу проведення слідчого експерименту. Сутність цієї слідчої (розшукової) дії визначена уст. 181 КПК, в якій сказано, що він проводиться з метою перевірки і уточнення даних, що мають значення для справи «шляхом відтворення дій, обстановки або інших обставин певної події»[4]. Слідчому експерименту притаманний метод, пов'язаний з проведенням дослідів, випробувань. При провадженні інших слідчих (розшукових) дій експериментальний метод застосовується

лише у формі окремих елементів, складових частин.

Сама можливість провести перевірку певних даних, що мають, значення для кримінального провадження, в окремих випадках слідчому підказує фахівець. Непоінформованість слідчого в певній галузі спеціальних знань сковує його ініціативу, він іноді не підозрює, що реконструювати обстановку для експерименту не так-то складно, що експеримент можна провести і в іншому місці, що є можливість скористатися фактичними даними події і з їх допомогою перевірити інші дані, які мають значення для кримінального провадження.

З іншого боку, фахівці можуть застерегти від проведення експерименту, оскільки це небезпечно для життя, здоров'я осіб, що беруть у ньому участь, і оточуючих. У кожному випадку, коли у слідчого виникають такі побоювання, нехай навіть незначні, він повинен звернутися за консультацією до відповідного спеціаліста. Фахівець допомагає створити обстановку, максимально наближену до тієї, в якій були здійснені перевірочні дії, врахувати усі обставини, ігнорування яких може вплинути на правильність проведення розглянутої слідчої (розшукової) дії.

Було б неправильно стверджувати, що роль фахівця в слідчому експерименті має більше значення, ніж при провадженні інших слідчих (розшукових) дій. Однак не можна заперечувати і тієї обставини, що через проведення випробувань, дослідів виникають додаткові потреби залучати фахівців брати участь у слідчому експерименті.

В ході проведення цієї слідчої (розшукової) дії в необхідних випадках можуть проводитися вимірювання, фотографування, відеозйомка, складатися плани і схеми. Спеціаліст з дозволу слідчого також може проводити спостереження, вимірювання, відбирати зразки почерку та інших об'єктів, необхідних для експертного дослідження; допомагати слідчому правильно відобразити в протоколі отримані результати, формулювати питання і задавати їх іншим особам (підозрюваному, свідку тощо), які беруть участь в слідчій дії, робити заяви, пов'язані з виявленням, закріпленням і вилученням доказів; знайомитися з протоколом, робити зауваження щодо його змісту, підписувати протокол[9,с. 31].

Під час проведення слідчих (розшукових) дій важливо виявити, зафіксувати і вилучити всі сліди кримінального правопорушення, не пошкодивши їх. Тому однією з цілей залучення спеціаліста є застосування ним сучасних складних технічних засобів фіксації, що підвищує надійність виявлення, фіксації, вилучення речових доказів, а також є передумовою для об'єктивної їх оцінки та використання в кримінальному провадженні.

Як показали результати вивчення кримінальних проваджень про порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом, майже до кожного другого провадження залучався саме фахівець-криміналіст для надання технічної допомоги під час проведення слідчих (розшукових) дій (огляду місця події, слідчого експерименту, обшуку).

Таким чином, основною метою залучення спеціаліста певного профілю знань для участі у проведенні слідчої (розшукової) дії є сприяння слідчому у виявленні, закріпленні та вилученні доказів. Ігнорування ситуацій, які об'єктивно вимагають застосування спеціальних знань обізнаної особи, істотно знижує їх ефективність, в результаті чого під час обшуку не вилучаються або внаслідок поверхневого і некваліфікованого огляду не привертають уваги слідчого документи і предмети, які мають важливе доказове значення.

Окремо зупинимося на дослідженні питання про консультативну діяльність при розслідуванні порушень порядку здійснення операцій з металобрухтом. Консультативна допомога надається в усній або письмовій формі, як стосовно обставин, безпосередньо пов'язаних з розслідуваною подією, так і для отримання спеціальних довідкових відомостей загального характеру. За запитом слідчого письмові консультації можуть надаватися як фізичними, так і юридичними особами (науково-дослідними інститутами; вищими навчальними закладами).

Консультативна діяльність фахівців здійснюється у двох варіантах:

1) при проведенні слідчої (розшукової) дії спеціаліст надає усні консультації слідчому, що є невід'ємною частиною його практичної діяльності;

2) окрім слідчих (розшукових) дій фахівці залучаються для надання консультацій зі спеціальних питань в ситуаціях, коли необхідно винести: процесуальне рішення; організаційне (тактичне) рішення.

Зазвичай, необхідність у допомозі консультанта у злочинах, передбачених ст. 213 КК України виникає на початковому етапі розслідування, коли слідчому необхідно отримати консультацію зі спеціальних термінів і економічних категорій, механізму господарювання, сутності господарських процесів і операцій, оцінки економічної діяльності, вказівок, рішень управлінців, а також у зв'язку з аналізом стану обліку, звітності, механізмів їх формування, правильності складання, вивчення порядку обліку і руху товарно-матеріальних цінностей, фінансів, відображень у документах фактів, що мають ознаку порушень економічних процесів, і т.д. [10, с. 144].

Якщо передбачається використання спеціальних засобів при проведенні слідчих (розшукових) дій, обізнана особа роз'яснює їхні можливості, порядок і особливості використання. Одержані відомості повинні враховуватися при плануванні слідчої (розшукової) дії.

За наявності різних речових доказів обізнана особа може допомогти правильно сформулювати запитання для призначення відповідної експертизи, підготувати необхідні початкові дані, вказати на потребу подання на експертизу необхідних об'єктів та матеріалів. Практика показує, що в таких ситуаціях найкваліфікованішими консультантами є співробітники експертних установ, які володіють знаннями про сучасні можливості, методики проведення судової експертизи і спеціальні засоби, що застосовуються при їхньому проведенні.

Також консультації необхідні слідчому при ознайомленні з висновками проведених експертиз та іншими документами спеціального характеру з фактичними даними, що мають значення при розслідуванні злочинних порушень порядку здійснення операцій з металобрухтом. Обізнані особи можуть визначити достовірність установлених фактів, оцінити наукову обґрунтованість висновків, вказати на недоліки в їхньому проведенні, повідомити про можливості, які не були використані слідчим, експертом та іншими особами, що проводили дослідження.

Висновки. Приходимо до висновку, що взаємодія зі спеціалістом при розслідуванні злочинних порушень порядку здійснення операцій з металобрухтом організується для надання технічної допомоги слідчому, коли він сам не володіє або володіє недосконало прийомами застосування технічних засобів, необхідність у яких виникає при проведенні слідчих (розшукових) дій, а також, коли слідчий володіє відповідними навичками, але з певних причин визнає за необхідне використати допомогу спеціаліста.

Література:

1. Зуйков Г.Г. Криминалистическое понятие и значение способа совершения преступления / Г.Г. Зуйков // Труды ВШ МООП СССР. – М. – 1967. – Вып. №15. – С. 53-74.
2. Постика И.В. Судебно-исследовательская фотография как отрасль специальных криминалистических знаний / И.В. Постика // Криминалистика и судебная экспертиза – Киев, 1989. – С. 27-69.
3. Морозов Г.Е. Участие специалистов в стадии предварительного расследования: автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. юр. наук: спец. 12.00.09 / Г.Е. Морозов. – Саратов, 1977. – 34 с.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку із прийняттям Кримінального процесуального кодексу України». – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 376 с.
5. Лисиченко В.К. Правовая природа и соотношение понятий «специальные знания» и «специалист» / В.К. Лисиченко, В.В. Циркаль // Проблемы правоведения. – К., 1983. – Вып. 44. – С. 130-135.
6. Белкин Р.С. Криминалистическая энциклопедия: 2-е изд. доп. / Р.С. Белкин. – М.: Мегатрон XXI, 2000. – 334 с.

7. Ищенко П.П. Использование специальных познаний при расследовании преступлений: учеб. пособие / П.П. Ищенко. – Свердловск: Свердлов.юрид. ин-т УрГУ, 1978. – 79 с.

8. Образцов В.А. Криминалистика: учебник: 2-е изд., перераб. и доп. / В.А. Образцов. – М.: Юрист, 2002. – 735 с.

9. Селина Е. Процессуальное положение сведущих лиц / Е. Селина //Российскаяюстиция, 2002. – №9. – С. 31-32.

10. Корж В.П. Використання спеціальних економічних знань при розслідуванні нових економічних злочинів / В.П. Корж // Використання досягнень науки і техніки у боротьбі із злочинністю: матеріали науково-практичної конференції від 19 листопада 1997 р. – Х.: Право, 1998. – С. 143-146.

USE OF SPECIAL KNOWLEDGE WHEN INVESTIGATING VIOLATIONS OF THE ORDER OPERATIONS WITH SCRAP METAL

DYDA V.

Problem. The efficiency of the detection and investigation of crimes, it is necessary that the activities of the investigator was agreed by the purpose and objectives, place and time of the actions of other actors involved in this activity. These people are professionals, scientific, technical and other skills which are widely used in practice. Is no exception and criminal violation of the order of operations with scrap metal.

Analysis of recent research. Problem of interaction between law enforcement agencies in the detection and investigation of crimes such dedicated work of forensic scientists as G.A. Kokurin, A.P. Kruglikova, V.I. Ozersky, S. Slinko, A.A. Chuvilov . Issues of cooperation of law enforcement agencies and professionals also are reflected in the study of the problems of detection and investigation of certain types of criminal offenses.

The purpose of the study. However, in practice investigators and courts still exists a number of problems associated with the use of expertise in conducting individual investigations (procedural) action in criminal proceedings under Art. 213 of the Criminal Code of Ukraine. This uncertainty is increasingly generating errors during investigation and trial in criminal proceedings in this category, and triggered a search for the solution of problems within the article.

The presentation of the basics. Almost any data field of science and technology can be applied for specialist help investigators in the investigation of criminal offenses. According to G. Zuykov, special knowledge is that the resulting entity in the process of practical activities through special training or professional experience, based on a system of theoretical knowledge in the relevant field [1, p. 58].

I.A. Postyka under special knowledge to understand the totality of knowledge in a particular area of science, technology and art at the present level of development, which are used to prove conducted as prescribed by law [2, p. 27]. In our opinion, this formulation significantly reduces and limits the scope of application expertise, so that excludes Non-procedural shape of their application. According to G.E. Morozov special knowledge is defined as knowledge possessed by a person in a particular field of chemistry or biology, mathematics or physics, or natural energy, pedagogy or linguistics [3, c. 3], that shows specific areas of science, for possible use. We believe it is unacceptable as a definition of expertise narrows the scope of their use and the resulting limits party proceedings in selecting experts and does not allow the use of knowledge, for example in the field of computer science.

It should be noted that the CPC of Ukraine in the previous edition of "specialist" was missing, which deprived the possibility to correctly perceive these individuals. The current Code of Ukraine in Art. 71 determines that a specialist in criminal proceedings is a person who has special knowledge and skills in the use of technical or other means, and can provide advice during the preliminary investigation and trial of the issues that require appropriate expertise and skills. Specialist may be involved to provide direct technical assistance (photography, drawing up schemes, plans, drawings, sampling for examination, etc.) sides of criminal proceedings during the preliminary investigation and the court during the trial. [4]

Individuals who have appropriate expertise and skills involved in investigating or trial in a variety of forms and procedures to assist in the detection and investigation of criminal offenses in criminology called "experts", "professionals", "knowledgeable" people [5; 6, 7].

In the forensic literature often form application expertise are classified by procedural criteria. Therefore, traditional aid experts used in two forms: procedural (destination expertise, participated in the investigation, the implementation of reference) and Non-procedural (advice and other cases involving expert). In the investigation of crimes under Art. 213 of the Criminal Code of Ukraine, the form of the special knowledge of the subject of proof primarily determined by:

- The procedural status of the educated person (expert, specialist, specialist);
- To involve: search, detection, fixation, removal, research evidence of the crime;

- The value of the results (of evidence or of reference).

In choosing the form of application expertise in the investigation process priority is clearly a procedural value of the results of their use. So agree with V.A. Obraztsov in those moments that the special knowledge and skills used by knowledgeable persons: involvement in procedural and other actions, conduct forensic examinations, conducting documentary audits, inspections, surveys, obtaining information and advice; assembly in the service of knowledgeable individuals required documents, interview knowledgeable persons as witnesses or experts (regarding their ongoing examination) [8, p. 21]. According to our studies, the most widespread form of application expertise in the investigation of criminal offenses under Art. 213 of the Criminal Code of Ukraine is to attract specialist investigative (detective) actions. In order to receive assistance with issues that require special knowledge prosecutor to participate in the review of the event can attract specialists.

Review of desirable start after consultation with a specialist. Specialist on behalf of the investigator, the prosecutor has the right measurements, pictures, sound or video, make plans and schemes to produce graphics-see places if certain things make prints and casts, inspect and seize belongings and documents relevant to criminal proceedings (Article 71 of the CPC of Ukraine) [4]. Specialist criminologist by technical means of fixing the situation reflects the scene, places investigator of the experiment (before and after reconstruction) is searched, identified tangible assets or their packaging. Using his special knowledge, he unravels the investigation of the issues that arose, drew his attention to the circumstances that may be relevant to the investigation of violations of the order of operations with scrap metal. Also on behalf of the investigator specialist forensic checks on card indexes footprints, hacking tools, seized in the course of the inspection of the scene.

Manufacturing Engineer, as a member investigative team in investigating violations of the order of operations with scrap metal, provides reference and advisory activities. It helps the investigator in preparing and conducting such investigation (detective) acts as an overview of the scene, interviewing witnesses, suspect. Specialist in preparing investigative protocol inspection of the scene provides the necessary assistance in the proper name of the inspected objects. Participation in the interrogation specialist will help the investigator to clarify the circumstances of the individual events that occurred and to understand the evidence questioned.

Review the event belongs to the investigative (detective) action, during which the investigator works in the presence of others. Therefore, it requires a certain psychological training (ability to concentrate, maintain attention concentrated is, to be able to switch it and simultaneously manage the review, maintain discipline).

Specialist forensic investigator notes on the details (date, number, stamps and seals, signatures, etc.), the lack of which casts doubt on the authenticity of the document, as well as traces of digestion, erasures showing the introduction to the document partial imitations. To identify fakes, he can offer the investigator to use special techniques given, namely: review of the document by using the magnifying glass, the shadow light, directed at a certain angle, a review of the invisible rays of the spectrum, through filters and others.

The role of specialists in the document review, conducted in order to establish shared in these circumstances and facts relevant to criminal proceedings, is to help the investigator to understand the content of documents, pay attention to all the evidence relating to criminal proceedings. So without specialists impossible to review balances, calculator, log book adopted metal and other accounting documents seized. Subsequent analysis of the documents, data comparison, which may in particular draw attention to a specialist in the document review, enable timely investigation to identify the range of additional investigative (detective) actions necessary for the successful investigation.

So, part of specialist and economist in the review, the search can solve the following specific questions: 1) what accounting documents and accounting records may contain information about relevant business transactions, 2) where the originals of these documents, the second copies, copies, etc., 3) documents are questionable in their purity, which is part of a document relevant to criminal proceedings, and 4) what information must be obtained from the

suspect, accused, witness, in their interrogation, 5) questions should (should) ask the expert when prescribing examination.

During the interrogation in criminal proceedings of disturbance operations with scrap metal essential to the presentation of evidence, the psychological basis of which is a surprise presentation. The investigator should consider the type of nervous system suspect, on which depends the psychological effect of the presentation of evidence.

The main objective scholar to participate in the interrogation is to empower the investigator to obtain evidence information. Help professionals in the interrogation of suspects, defendants, victims and witnesses in criminal proceedings on the criminal violation of the order of operations with scrap metal, especially needed: when the interrogation is necessary to investigate the complex position of professional knowledge that the investigator is unable to learn in consultation with a specialist as before interrogation and during the pretrial investigation, if the future examination will address issues that require specialized knowledge, and persons under interrogation, according to the investigator, has a very high professional training and experience.

In addition, to interview requires investigating not only professional training but also deep knowledge of human psychology. When examining the person interrogated substantial assistance investigator can provide specialist psychologist. Possibility investigator and ability to solve complex situation immediately during Inquiry (Investigation) action will be essential tactical importance, cases psychological impact.

Knowledge investigating these issues is essential to determine the individual circumstances of criminal violations of the order of operations with scrap metal, as well as the understanding and evaluation of the testimony questioned. Therefore, the study of special issues in preparation for the interview is important and necessary in the investigation of criminal offenses under Art. 213 of the Criminal Code of Ukraine.

Specialist may be a member of this investigation (Investigation) acts as a submission for identification. Thus it helps to first arrange objects for identification. Also, when presenting the person for identification may be involved specialists for fixing identify technical means, psychologists, teachers and other professionals. When they attract them to explain their rights and responsibilities as a specialist statutory Article 71 Code of Ukraine. [4]

It is expedient to provide expertise to develop the content and method of investigation experiment. Essence of this investigation (Investigation) of the defined mouth. 181 CCP, which states that it is carried out to verify and refine the data relevant to the case "by playing action, situation or other circumstances of an event" [4]. Experiments investigating typical method associated with conducting experiments and tests. In other investigative proceedings (investigative) Action experimental method is used only in the form of separate elements, components.

The possibility to inspect certain data with, the value for the criminal proceedings in certain cases, the investigator suggests specialist. Ignorance of the investigator in a particular area of expertise binds his initiative, he sometimes suspects that reconstruct the setting for the experiment is not so difficult that the experiment can be conducted and elsewhere, it is possible to use actual data events and use them to check other data that are relevant to criminal proceedings.

On the other hand, experts may warn of the experiment because it is dangerous to life and health of persons who take part in it, and others. In each case, when investigating such concerns arise, even minor, he should consult the respective specialist. Expert helps create an environment as close as possible to those which were complete test actions into account all the circumstances, ignoring that may affect correct conduct of the investigation (Investigation) action.

It would be wrong to say that the role of the specialist in investigative experiment is more important than the other investigative proceedings (investigative) actions. But we can not deny the fact that through testing, research additional requirements to attract professionals to participate in the preliminary experiment.

In the course of this investigation (Investigation) action if necessary may be measuring, photographing, filming, consist shemes. Specialist plans and with the permission of the investigator may also conduct observation, measurement, sampling of handwriting and other

facilities necessary for expert research; help the investigator to properly display the record results, formulate questions and ask them to others (suspects, witnesses, etc.) involved in investigative actions make statements relating to the detection, fixing and removal of evidence, familiar with the protocol, to make observations to its content, sign protocol [9, p. 31].

During the investigation (detective) action is important to identify, capture and remove all traces of a criminal offense without damaging them. So one of the goals scholar is using his modern complex hardware fixation, which increases the reliability of detection, fixation, removal of evidence, and is a prerequisite for an objective assessment and their use in criminal conducting.

Thus, the main purpose of bringing in specialist knowledge of a particular account to participate in the conduct of the investigation (Investigation) of the investigator is to assist in identifying, securing and removing evidence. Ignoring situations objectively require the application of special knowledge of the educated person, substantially reduces their effectiveness, resulting in a search are not withdrawn or from surface and unqualified review does not attract the attention of investigative documents and items that are essential evidentiary value.

Separately, the study will focus on the issue of advisory activity in the investigation of violations of the order of operations scrap of metal. Consultative assistance is provided orally or in writing, both in terms of circumstances directly related to the events under investigation, and for obtaining specific reference information of a general nature. At the request of the investigator written advice can be given both individuals and legal entities (research institutes, universities).

Advisory work is carried out in two ways: 1) during the investigation (Investigation) of the specialist provides oral advice investigator that is an integral part of his practice; 2) in addition to investigative (detective) activities people are involved to provide advice on specific issues in situations when you need to bring: procedural decision, organizational (tactical) decision.

Usually, the need for assistance consultant for crimes under Art. 213 of the Criminal Code of Ukraine there is the initial stage of the investigation, when the investigator should consult with the specific terms and economic categories, the mechanism of management, nature of business processes and operations, estimates of economic activity, instructions and decisions of managers, as well as in connection with the analysis of accounting reporting mechanisms of their formation, correctness of drawing, studying the accounting and movement of inventory, finance, with documented facts with evidence of violations of economic processes, etc. [10, p. 144].

If you must use special means during investigation (detective) actions knowledgeable person explain their options, order and use features. The obtained data should be considered when planning the investigation (Investigation) action. If different evidence knowledgeable person can help to properly formulate appropriate questions for the purpose of examination, prepare the necessary initial data indicate the need for submission to the expertise necessary objects and materials. Practice shows that in such situations the most skilled consultants are employees experts of institutions who are knowledgeable about current opportunities, methods of forensic and special tools used in their implementation.

Also consult the necessary investigation exploring the findings from evaluations and other documents of the special nature of the actual data that are important in the investigation of criminal violations of the order of operations with scrap metal. Knowledgeable persons can determine the reliability of the established facts, assess the scientific validity of the conclusions point out flaws in their conduct, reporting capabilities, which were not used investigators, experts and other persons who conducted the study.

Conclusions. Concludes that the interaction with a specialist in the investigation of criminal violations of the order of operations scrap of metal organize for technical assistance investigator when he does not have or has imperfect methods of technical means, the need for which arises during the investigative (detective) actions and when the investigator has the appropriate skills, but for some reason find it necessary to use care specialist.